

ROZVOJ DIGITÁLNÍ GRAMOTNOSTI ŽÁKŮ VE VZDĚLÁVACÍCH OBORECH

DEVELOPMENT OF DIGITAL LITERACY OF PUPILS IN EDUCATIONAL FIELDS

Čestmír SERAFÍN, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Způsob prezentace příspěvku: on-line prezentace

Východiska: Moderní technologie ovládají svět. Žáci, studenti používají k výuce tablety, zápisky si dělají rovnou do notebooků apod. jaká je situace na českých školách? Z vlastní zkušenosti můžeme říct, že potenciál digitálních technologií není ani zdaleka v našich školách využit. Učitelé často s technologiemi ani sami neumí pracovat, a dětem jejich užívání ve výuce neumožňují. Mobilní telefony a tablety jsou ve třídách rovnou zakazovány. Přestože tyto nástroje a jejich technologický aspekt jsou důležité, samotná znalost techniky je v soudobých konceptech digitální gramotnosti většinou pojmána jako okrajová záležitost, přesto je jejich nezbytnou součástí.

Technika a technologie jsou neodmyslitelnou součástí rozvoje digitální gramotnosti a digitální gramotnost je podmíněna rozvojem technických a technologických kompetencí, technického myšlení, technické gramotnosti ve vztahu k novým technologiím. Tyto podmíněnosti vyplývají právě z pronikání technologií na digitální bázi do nejrůznějších oblastí a činností člověka a tím také rostou nároky na související vědomosti, dovednosti, postoje, které se prolínají z různých oblastí věd. V kontextu dnešního školství je problematické toto rozvíjet. Potřeba si tyto souvislosti uvědomit jako základní nezbytnost v komplexním přístupu v rozvoji žáků. Ano, měníme tím základní paradigma vzdělávání ale tato změna je nutná, neboť jinak nedojde k žádoucímu cíli. Bez aspektu rozvoje technického myšlení ve všech oblastech a předmětech vzdělávání jsme v otázce rozvoje digitální gramotnosti stále na půl cesty.

Cíle: Cílem je představit moderní nástroje, které nabízejí soudobé technologie ve výuce na základních, případně středních a vyšších odborných školách s akcentací v souvislosti s rozvojem digitalizace a v návaznosti na koncepci Průmysl 4.0 a vyšší. Budou představeny výstupy z projektu Podpora rozvoj digitální gramotnosti, který je realizován ve spolupráci všech pedagogických fakult v České republice s důrazem na oblast Člověk a svět práce.

Metody: V příspěvku jsou použity teoretické metody opírající se o studium publikovaných vědeckých statí, výzkumných zpráv, kurikulárních dokumentů, strategických dokumentů i historických pramenů vztahující se k tématu příspěvku. Získané poznatky v rámci komparativní analýzy jsou uspořádány do souvislostí rámce tohoto příspěvku a vztaheny k výsledkům projektu Podpora rozvoj digitální gramotnosti.

Výsledky: Podle Strategie digitálního vzdělávání „jsou „učitelé bezesporu klíčovými aktéry, kteří implementují digitální technologie do školního vzdělávání a kteří mohou realizovat jejich potenciál přímo ve výuce“. Klíčem pro propojení různých věd a digitálních technologií je inspirace běžným životem. „Právě v mimoškolním prostředí jsou digitální technologie používány běžně a mnohdy jinými a současně inspirativními způsoby, z nichž by mohlo těžit i školní vzdělávání“. Je poroto potřeba hledat vhodné nástroje, které mohou ve výuce být aplikovatelnými pro rozvoje technického myšlení za podpory digitálních technologií, a to i v „netechnicky“ zaměřených předmětech.

Závěr: Digitální gramotnost je výsledkem formálního a neformálního vzdělávání a informálního učení, v jehož rámci si jedinec osvojuje příslušné digitální kompetence. Školy by tedy této gramotnosti mohly a měly přistupovat komplexně a propojit všechny sféry života žáka k adekvátnímu a efektivnímu vzdělávání, a to napříč vzdělávacích oblastí.

Literatura:

- Ferrari, A. (2013). *Digcomp: a framework for developing and understanding digital competence in europe*. [online] Dostupné z: <http://bit.ly/1pmlqya>
- Futurelab (2010). *Digital literacy across the curriculum: a Futurelab handbook* [online]. [cit. 2019-10-23]. Dostupný z: <http://www.futurelab.org.uk/sites/default/files/Di...>
- Neumajer, O. (2016). *Jak zvýšit kvalitu škol pomocí otevřeného vzdělávání. Tipy a rady pro ředitele a zřizovatele*. Praha: EDUin, o. p. s. ISBN 978-80-260-9538-5
- Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 [online] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>

Kontakt:

Doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing.Paed.IGIP

Katedra technické a informační výchovy

Univerzita Palackého v Olomouci

Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc

Česká republika

E-mail: cestmir.serafin@upol.cz